

BAS

NYCKELTAL

För bättre analys och
effektivare ekonomistyrning

FJÄRDE UPPLAGAN

BAS
inte bara en kontoplan

BAS NYCKELTAL

**FÖR BÄTTRE ANALYS
OCH EFFEKTIVARE
EKONOMISTYRNING**

FJÄRDE UPPLAGAN

NORSTEDTS JURIDIK

Denna bok är utgiven för BAS-kontogruppen i Stockholm AB
av Norstedts Juridik AB

Adress till förlaget:
Norstedts Juridik AB, 106 47 Stockholm
Telefon 08-598 191 00, fax 08-598 191 91

Beställningar:
www.nj.se
E-post: kundservice@nj.se
Norstedts Juridik AB, Kundservice, 106 47 Stockholm
Fax 08-598 191 91, telefon 08-598 191 90, växel 08-598 191 00

BAS Nyckeltal – för bättre analys och effektivare ekonomistyrning
Upplaga 4:1
ISBN 978-91-39-11073-6
© 2010 BAS-kontogruppen i Stockholm AB och Norstedts Juridik AB

Sättning: Elanders Sverige AB, Solna 2010
Tryck: Elanders Sverige AB, Vällingby 2010

Att mångfaldiga innehållet i detta verk, helt eller delvis, utan medgivande av Norstedts Juridik AB, är förbjudet enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Förbudet gäller varje form av mångfaldigande, såsom exempelvis tryckning, kopiering, ljudinspelning liksom elektronisk återgivning eller överföring.

INNEHÅLL

Förord	9	
Del 1	Analys av företag med nyckeltal och kassaflöden	11
1.1	Inledning	11
1.1.1	Ekonomisk styrning via nyckeltal	12
1.1.2	Informationsbehovet påverkas av företagsstrukturen	13
1.2	BAS Nyckeltal	14
1.2.1	En svensk de facto-standard	14
1.2.2	Uppdelning i grundnyckeltal och tilläggsnyckeltal	14
1.2.3	Samarbete med SCB	15
1.2.4	Jämförelseinformation uppdelad på kvartiler	16
1.3	Blanketter och mallar	17
1.4	Vad utmärker lönsamma företag?	17
1.5	Ekonomiska strukturer och samband	18
1.6	Nyckeltalsanalys	20
1.7	Exempelföretaget	20
1.8	Beräkning av 10 viktiga nyckeltal	22
1.8.1	Inledning	22
1.8.2	Avkastning på eget kapital	22
1.8.3	Avkastning på totalt kapital	24
1.8.4	Nettomarginal	25
1.8.5	Vinstmarginal (vinstprocent)	26
1.8.6	Bruttovinstmarginal (bruttovinstprocent)	28
1.8.7	Kapitalets omsättningshastighet	29
1.8.8	Varulagrets omsättningshastighet	31
1.8.9	Kassalikviditet	32
1.8.10	Soliditet	34
1.8.11	Räntetäckningsgrad	35
1.9	Typiska strukturer hos olika verksamheter	37
1.9.1	Inledning	37
1.9.2	Handelsföretag	37
1.9.3	Tillverkande företag	38
1.9.4	Tjänsteföretag	39
1.10	Kassaflödesanalys	41

INNEHÅLL

1.10.1	Inledning	41
1.10.2	Kapitalkällor	42
1.10.3	Kapitalanvändning	42
1.10.4	Sektorindelad analys	43
1.10.5	Analysblankett	44
1.10.6	Tolkning av analysen	46
Del 2	Ekonomiska sambandsmodeller	49
2.1	Inledning	49
2.2	Lönsamhet	50
2.2.1	Analys av nettoresultat	50
2.2.2	DuPont-modellen	54
2.3	Kapitalstruktur	57
2.3.1	Inledning	57
2.3.2	Analys av rörelsekapital	58
2.3.3	Analys av finansiell balans	63
Del 3	Praktikfall	67
3.1	Inledning	67
3.2	Begränsat urval av nyckeltal	67
3.3	Stegvis analys	68
3.4	Tolkning av nyckeltalen	69
3.5	Datorstöd vid analysen	70
3.6	Exempelföretaget Möbelaffären AB	70
3.6.1	Inledning	70
3.6.2	Utvecklingsanalys för Möbelaffären AB	71
3.6.3	Kassaflödesanalys för Möbelaffären AB	73
3.6.4	Branschanalys för Möbelaffären AB	75
3.6.5	Konkurrentanalys för Möbelaffären AB	78
3.6.6	Grafisk presentation av nyckeltalen	81
3.6.7	Bilaga 1 – Utdrag ur bokslut och årsredovisningar	83
Del 4	Nyckeltalsbibliotek	85
	Översikt och söknycklar till kapitlet	85
4.1	Introduktion och anvisningar	88
4.1.1	Grund- och tilläggsnyckeltal	88
4.1.2	Stegvis analys	88
4.1.3	Allmänna definitioner	89
4.1.4	Årsredovisningens uppställningsscheman som underlag för nyckeltalsberäkning	90
4.1.5	Användning av nyckeltal i företagens årsredovisningar	91

4.1.6	Exempelföretag	93
4.1.7	Resultatjustering	98
4.1.8	BAS Nyckeltalsblanketter	98
4.1.9	Datoriserad kalkylmall för nyckeltalsberäkning	99
4.1.10	SCB:s Branschnyckeltal	99
4.2	BAS Grundnyckeltal	100
4.2.1	Inledning	100
4.2.2	Avkastningsstruktur	100
4.2.3	Resultatstruktur	106
4.2.4	Intäkts-/kostnadsstruktur	110
4.2.5	Kapitalstruktur m.m.	114
4.2.6	Utvecklingstal	123
4.3	BAS Tilläggsnyckeltal – gemensamma med SCB	130
4.3.1	Inledning	130
4.3.2	Resultatstruktur	130
4.3.3	Intäkts-/kostnadsstruktur	141
4.3.4	Kapitalstruktur m.m.	146
4.3.5	Anläggningstillgångar	147
4.3.6	Rörelsekapital	151
4.3.7	Skuldstruktur	159
4.3.8	Sammanfattande analys	162
4.3.9	Utvecklingstal	163
4.3.10	Sambandstal	168
4.4	BAS Tilläggsnyckeltal – ej gemensamma med SCB	173
4.4.1	Inledning	173
4.4.2	Avkastningsstruktur	173
4.4.3	Resultatstruktur	177
4.4.4	Intäkts-/kostnadsstruktur	182
4.4.5	Kapitalstruktur m.m.	188
4.4.6	Kassaflödesanalys	199
4.4.7	Sambandstal	202
4.5	Att tänka på vid branschjämförelser	204
	Branschanalys – branschnyckeltal 20X3	208
	Appendix BAS Nyckeltal – benämningar och definitioner	210
	Bilaga 1 AB Tillverkningsföretaget	217
	Bilaga 2 Intern resultatrapport – konsultföretag	228
	Bilaga 3 Interna rapporter för handelsföretaget	229

INNEHÅLL

Bilaga 4	Exempel på ytterligare nyckeltal för analys av speciella förhållanden	231
Bilaga 5	SCB:s Branschnyckeltal – branschförteckning (exempel)	232
Sakregister		261

FÖRORD

BAS Nyckeltal har fått en stor spridning sedan den första publiceringen 1998, boken kan idag sägas utgöra ”svensk standard” inom området. Arbete med analys och nyckeltal som en del av företagets beslutsfattande har samtidigt blivit en allt viktigare uppgift för företagsledning och rådgivare, varför bokens roll som centralt uppslagsverk kommer att utgöra en fortsatt standard inom det framtida arbetet med analys och ekonomistyrning.

Målgruppen för BAS Nyckeltal är i första hand revisorer, redovisningskonsulter, rådgivare, företagsledare och ekonomiansvariga i mindre och medelstora företag. En annan viktig målgrupp är medarbetare i banker och kreditinstitut som upprättar ekonomiska analyser, samt studenter inom universitet och högskolor inom företrädesvis ämnena redovisning, analys och finansiering.

Boken är i denna upplaga kraftigt omarbetad och utvidgad med ett avsnitt om kassaflödesanalys, som tillsammans med analys av nyckeltal ingår som en viktig del i den ekonomiska styrningen. Boken är uppdelad på fyra delar för att kommunicera sitt budskap på ett tydligt och lättläst sätt.

Den första delen behandlar ekonomistyrning och analys med hjälp av nyckeltal som ett arbetsätt, samt viktiga saker som bör uppmärksammas under processen. I denna del ingår även det nya avsnittet om kassaflödesanalys.

Den andra delen behandlar ekonomiska samband och modeller som kombinerar nyckeltal för att skapa en mera dynamisk bild av företagets ekonomiska miljö och hur denna kan påverkas genom ekonomisk styrning.

Den tredje delen innehåller ett praktikfall som visar hur arbetet med analysen kan ske i praktiken. Här behandlas även konkurrentanalyser och visas hur tolkningen av resultatet kan ske.

Den fjärde delen är bokens uppslagsdel som omfattar formler och räkneexempel. Här finns definitioner av alla nyckeltal med pedagogiska förklaringar av innebörden samt kommentarer.

För ytterligare information om BAS-organisationen och andra BAS-produkter hänvisas till www.bas.se.

Stockholm i maj 2010

DEL 2

EKONOMISKA SAMBANDSMODELLER

2.1 INLEDNING

Nyckeltal är utmärkta för att analysera företagets status och utveckling och därför en naturlig del av företagets ekonomiska styrning. Men genom att kombinera nyckeltalen med varandra till modeller kan man skapa en ökad förståelse för vad som ligger bakom lönsamhet och risk i en verksamhet. Då blir nyckeltalen inte bara mätare för att avläsa vad som har hänt, utan även vägvisare i det framtida beslutsfattandet. Och kunskap om hur företaget fungerar är utgångspunkten för att styra mot målen.

Under detta avsnitt kommer en serie sambandsmodeller att presenteras som ger viktig information och vägledning i styrningen av verksamheten. Modellerna är enkla och kan användas av alla typer av företag, och beskrivs med hjälp av Exempelföretaget från del 1 ovan.

2.2 LÖNSAMHET

Ett företags lönsamhet är motorn bakom de flesta andra faktorer. Hög lönsamhet ger god likviditet, bra soliditet, bättre belåningsförmåga för tillväxt och låg risk för ägare och finansiärer. Och tvärtom ger låg lönsamhet dåliga värden på dessa områden och skapar därmed andra problem som följd. Det är därför väsentligt för alla företag att förstå hur lönsamheten fungerar och hur den kan påverkas. Nedan kommer vi att beskriva detta genom analys av nettoresultatet och vad som skapar avkastning.

2.2.1 ANALYS AV NETTORESULTAT

Hur och var uppstår resultatet? Är vinsten stabil eller kan den lätt övergå i förlust? Tjänar vi tillräckligt mycket för att motivera den risk vi tar? Hur kan resultatet påverkas för att bli bättre? Detta är viktiga frågor i alla företag och som måste besvaras för att styra verksamheten.

Analysen här avser inte procent, som är så vanligt för nyckeltalen, utan istället det faktiska resultatet i kronor. Den nivå man analyserar är *resultatet efter finansiella poster* eller *nettoresultatet*, dvs. det normala överskottet i företaget utan påverkan av extraordinära poster, dispositioner och skatter.

Överskottet i kronor påverkar den faktiska betalningsförmågan genom att fylla på kassan med likviditet. En vinst ökar det egna kapitalet och påverkar därmed den långsiktiga kapitalstrukturen och företagets attraktivitet hos finansiärer för att kunna få nya lån. Därmed påverkas även möjligheterna att investera och växa på marknaden. Denna analys är med andra ord ett område som varje ansvarsfull företagsledning, rådgivare eller finansiär behöver förstå och ha kontroll över.

Utgångspunkten för analysen är balansräkningen, och de krav på resultatet som finns från ägare och långgivare. Enkelt uttryckt kan man säga att företagets ägare vill ha avkastning på vad man har satsat och långgivarna vill ha ränta på det kapital man har lånat ut. Om båda dessa grupper är nöjda så har företaget nått de ekonomiska målen med verksamheten – nöjda ägare och trygga långgivare. För att uppnå dessa mål måste vi därför först analysera hur nettoresultatet har uppstått och fördelas. Den modell vi ska använda kallas för *hävstångsmodellen* och är ett teoretiskt koncept som vi ska tillämpa praktiskt nedan.

Företaget i vårt exempel från del 1 har ett nettoresultat på 204 tkr. Första steget är att analysera hur detta resultat har uppstått. En enkel uppställning av balansräkningen visar följande fördelning:

Eget kapital inkl 73,7 % av obeskattade reserver	2 115 tkr	39 %
Främmande kapital inkl 26,3 % av obeskattade reserver	3 281 tkr	61 %
Totalt kapital	5 396 tkr	100 %
Med nuvarande intjäning på det totala kapitalet ($R_t = 8,28\%$) blir rörelse- resultatet:		
Eget kapital inkl 73,7 % av obeskattade reserver	$2\,115\text{ tkr} \times 8,28\% = 175\text{ tkr}$	
Främmande kapital inkl 26,3 % av obesk reserver	$3\,281\text{ tkr} \times 8,28\% = 272\text{ tkr}$	
Rörelseresultat före finansiella kostnader	447 tkr	

Men det främmande kapitalet får inte behålla hela sin intjäning, utan här måste man även betala en ränta på 243 tkr. Nettoresultatet efter finansiella kostnader blir därför $(447 - 243)$ 204 tkr. Detta visste vi redan från resultaträkningen, men en omsortering av informationen ger en mera intressant bild.

Det egna kapitalet tjänar in 175 tkr eftersom ingen annan än ägarna har anspråk på detta. Men på det främmande kapitalet måste vi betala ränta, och får då bara behålla räntemarginalen mellan avkastningen (R_t) och skuldräntan (R_s). I vårt exempel är skuldräntan $(243/3\,281)$ 7,40% och räntemarginalen blir då $(8,28 - 7,4)$ 0,88 %, vilket beräknat på skulderna 3 281 tkr blir 29 tkr. Men hur många företag skulle vara beredda att låna över 3 mkr för att tjäna 29 tkr? Säkerligen inte många, men det döljs i nettoresultatet på 204 tills vi gör analysen:

Eget kapital inkl 73,7 % av obesk reserver	$2\,115\text{ tkr} \times 8,28\% = 175\text{ tkr}$	86 %
Främmande kapital inkl 26,3 % av obesk reserver	$3\,281\text{ tkr} \times 0,88\% = 29\text{ tkr}$	14 %
Nettoresultat	204 tkr	100 %

Vårt företag har således lånat 61 % av kapitalet för att tjäna in 14 % av nettoresultatet. Ur ett riskperspektiv är denna obalans oroväckande. Marginalen är mindre än 1 % för det stora främmande kapitalet. En minskad affärsavkastning kommer att leda till att lånen istället sänker resultatet. Antag att affärsavkastningen R_t sjunker till 6 %. Bortsett från att vinsten sjunker på det egna kapitalet innebär det att vi nu förlorar 1,4 % på den negativa räntemarginalen:

Eget kapital inkl 73,7 % av obesk reserver	$2\,115\text{ tkr} \times 6,00\% = 127\text{ tkr}$	
Främmande kapital inkl 26,3 % av obesk reserver	$3\,281\text{ tkr} \times -1,40\% = -46\text{ tkr}$	
Nettoresultat	81 tkr	

Nettoresultatet sjönk således till mindre än hälften på grund av en minskad affärsavkastning från 8,28 till 6 %.

Orsaken är förstås den höga belåningen och den låga räntemarginalen. I detta läge hade det varit bättre att ha en lägre belåning om man inte kan försvara affärsavkastningen. Men det är lika kraftfullt åt andra hållet. Om man kunde öka avkastningen till 12 % skulle bilden bli en helt annan:

Eget kapital inkl 73,7 % av obeskrivna reserver	$2\,115 \text{ tkr} \times 12,00 \% = 254 \text{ tkr}$
Främmande kapital inkl 26,3 % av obeskrivna reserver	$3\,281 \text{ tkr} \times 4,60 \% = 151 \text{ tkr}$
Nettoresultat	405 tkr

Om räntemarginalen kan försvaras och öka så lönar det sig att arbeta med högre belåning, eftersom ägarnas nettoresultat ökar väsentligt genom räntemarginalen på lånen. Men om affärsavkastningen är låg, känslig för konkurrens, känslig för lågkonjunktur eller om marknadsräntan är på väg upp så är hög belåning i det här företaget en farlig strategi. Vi måste helt enkelt veta hur överskottet fördelas på det underliggande kapitalet och hur känsligt det är för förändringar när vi fattar beslut om kapitalstruktur, finansiering och tillväxt. För att bestämma mål för avkastning och att välja en lämplig kapitalstruktur kan en simuleringstabell användas, där både ökning och sänkningar av R_t ingår:

Branschindelningen har gjorts enligt svensk standard för svensk näringsgrensindelning och redovisningen omfattar aktiebolag och ekonomiska föreningar. Branschindelningen för SCB:s Branschnyckeltal framgår av Bilaga 5 SCB:s Branschnyckeltal – branschförteckning. I slutet av kapitlet redovisas en ”företagsprofil”, som gjorts mot bakgrund av Tillverkningsföretagets nyckeltal vid en jämförelse med SCB:s branschnyckeltal.

4.2 BAS GRUNDNYCKELTAL

4.2.1 INLEDNING

Det här avsnittet beskriver några nyckeltal som utgör grunden i all nyckeltalsanalys. Grundnyckeltalen är sammanställda med definitioner och benämningar i bokens Appendix. De är numrerade från G 1 till G 16 och är indelade i olika analysblock.

För varje nyckeltal anges definition, innebörd, formel och hur nyckeltalet beräknas med hjälp av BAS Nyckeltalsblankett med tillämpning på exempelföretaget. För varje analysblock görs därefter en sammanfattande analys och bedömning, i form av trendanalys jämförd med SCB:s Branschnyckeltal.

4.2.2 AVKASTNINGSSTRUKTUR

Det här analysblocket innehåller de viktigaste grundnyckeltalen och är som regel utgångspunkt för den fortsatta analysen. Nyckeltalen omfattar:

- G 1 Avkastning på eget kapital
- G 2 Avkastning på totalt kapital
- G 3 Skuldränta
- G 4 Riskbuffert totalt kapital

Avkastningsmåttan visar hur effektivt kapitalet har använts och är centrala för i synnerhet företag som driver kapitalintensiv verksamhet, främst industri-, handels-, transport- och energiföretag. För utpräglade tjänsteföretag – t.ex. företag med olika former av konsultverksamhet – bör lönsamhetsanalysen fokuseras mer på analysblocken kring resultaträkningen och personalen (Resultatstruktur och Kostnads-/intäktsstruktur). Avkastningsstrukturen är emellertid inte ointressant för denna typ av företag.

Större företag redovisar ofta avkastning på sysselsatt kapital och låneränta. Balansomslutningen har då minskats med icke räntebärande skulder. Dessa nyckeltal återfinns som tilläggsnyckeltal:

- T 31 Avkastning på sysselsatt kapital
- T 32 Låneränta
- T 33 Riskbuffert sysselsatt kapital

G 1 Avkastning på eget kapital

Definition

Nettoresultat i procent av justerat eget kapital

Innebörd

Det här nyckeltalet visar det sammantagna resultatet av årets verksamhet i form av förräntningen av det egna kapitalet. Resultatet mäts som nettoreultat, dvs. resultat efter finansiella intäkter och kostnader. Det egna kapitalet består av ägarnas insatta kapital, samt balanserade (outtagna) vinstmedel inklusive obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatteskuld.

Avkastningen på eget kapital visar med andra ord den avkastning som uppnåtts på ägarnas kapital och kan mycket grovt jämföras med bankränta. Med hänsyn till den risk som företagande innebär, bör avkastningen även täcka en riskpremie, dvs. klart överstiga bankräntan för att kunna anses som acceptabel.

Avkastningen på eget kapital är också avgörande för företagets möjligheter till självfinansiering och konsolidering. Man brukar här tala om balanserad tillväxt, vilket diskuteras närmare under *G 9 Soliditet*.

Mindre företag – i synnerhet relativt nystartade – har ofta en hög skuldsättning (låg soliditet). Avkastningen på eget kapital kan i dessa fall variera kraftigt mellan åren. Detta fenomen beskrivs närmare i anslutning till *T 26 Skuldsättningsgrad*. Om avkastningen på eget kapital är mycket hög, bör man därför alltid studera soliditeten för att bedöma avkastningens ”värde”.

Beräkning och kommentarer

Formel

$$\frac{\text{Nettoresultat}}{\text{Justerat eget kapital}} \times 100$$

Teoretiskt bör avkastningen beräknas på eget kapital vid årets början eller på genomsnittligt eget kapital under året (genomsnittet av eget kapital vid årets början och slut). Av praktiska skäl har emellertid den förenklade definitionen att mäta avkastningen på det egna kapitalet vid årets slut valts. Som eget kapital räknas även obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatteskuld. Den senare brukar beräknas som aktuell skattesats – f.n. 26,3 % – multiplicerad med summa obeskattade reserver.

Avkastningen på eget kapital beräknas ofta efter avdrag av skatt från nettoresultatet. Orsaken är att ägarna inte kan få någon avkastning eller utdelning innan vinsten har beskattats. Den skatt som avräknas är då en schablonskatt (26,3 %) och inte den faktiskt betalda skatten. Vid en analys måste man därför vara observant på om beräkningen har skett på resultatet före eller efter skatt. I framställningen nedan redovisas beräkningen före skatt.

BAS Nyckeltalsblankett

R 12 (alt. R 12.1)		x 100	
B 25			
AB Tillverkningsföretaget		20X2	20X3
R 12.1	Justerat resultat efter finansiella poster	164	115
B 25	Justerat eget kapital	319	642
Beräkning		$\frac{164}{319} \times 100$	$\frac{115}{642} \times 100$
G 1	Avkastning på eget kapital	51,5 %	17,9 %

G 2 Avkastning på totalt kapital

Definition

Rörelseresultat plus finansiella intäkter i procent av balansomslutningen

Innebörd

Det här nyckeltalet är ett av de viktigaste och visar hur företagets totala tillgångar (balansomslutningen) har förräntats under året. Man brukar tala om att avkastningen på totalt kapital är ett mått på själva rörelsens effektivitet, eftersom ingen hänsyn tas till om kapitalet är finansierat med eget eller främmande kapital (skulder). Därigenom är nyckeltalet också lämpligt för jämförelser mellan företag.

Nyckeltalet påverkas av två huvudfaktorer – resultatet och hur effektivt de totala tillgångarna används. På kort sikt påverkas avkastningen främst av faktorer som:

- försäljningsvolym
- prispåringar
- kostnadsbesparingar
- kapacitetsutnyttjande
- kapitalets omsättningshastighet.

Hur väl man lyckats med åtgärder på dessa områden framgår översiktligt av *Resultatstruktur*, *Intäkts-/kostnadsstruktur* samt *Kapitalstruktur*. Ett sätt att knyta ihop dessa nyckeltalsblock är att utnyttja *DuPont-modellen*. Förenklat kan man säga att modellen visar sambandet mellan resultatet per försäljningskrona (vinstprocenten) och hur effektivt man lyckats använda/ omsätta tillgångarna (omsättningshastigheten). Sambandet bakom DuPont-modellen redovisas närmare under del 2.

Beräkning och kommentarer

Formel

$$\frac{\text{Rörelseresultat + finansiella intäkter}}{\text{Balansomslutning}} \times 100$$

Observera att resultatet mäts efter finansiella intäkter men före finansiella kostnader. Att de finansiella intäkterna tas med beror på att likvida medel och andra räntebärande tillgångar ingår bland de totala tillgångarna. På motsvarande sätt är anledningen till att mäta resultatet före finansiella kostnader att avkastningen ska vara opåverkad av hur tillgångarna har finansierats. På så sätt blir alla företag jämförbara, både sådana med stort eget kapital och sådana med en stor andel externt kapital. De totala tillgångarna mäts av praktiska skäl som balansomslutningen vid årets slut.

BAS Nyckeltalsblankett

$$\frac{\text{R 9 (alt. R 9.1) + R 10}}{\text{B 11 eller B 19}} \times 100$$

AB Tillverkningsföretaget		20X2	20X3
R 9.1	Justerat rörelseresultat efter avskrivningar	339	375
R 10	Finansiella intäkter	+15	+15
		354	390
B 19	Balansomslutning	4 087	5 833
Beräkning		$\frac{354}{4\,087} \times 100$	$\frac{390}{5\,833} \times 100$
G 2	Avkastning på totalt kapital	8,7 %	6,7 %

SAKREGISTER

A

administrationskostnader i relation till omsättningen 185
 amorteringar 43
 anläggningstillgångar 147
 avkastning på eget kapital 22, 101
 avkastning på sysselsatt kapital 173
 avkastning på totalt kapital 24, 102
 avkastningsstruktur 19, 100, 173
 avskrivningar i relation till omsättningen 143
 avsättningar och långfristiga skulder i relation till omsättningen 161

B

balanslikviditet 196
 balanslikviditet inklusive outnyttjad checkräkningskredit 197
 BAS-kontoplanen 14, 187
 benämningar 210
 blanketter 17
 branschanalys 75
 branschjämförelser 204
 bruttovinst 90
 bruttovinstmarginal 28, 131
 bruttovinst per anställd 179
 bruttovinstprocent 28

D

data 13
 datorstöd 70
 definitioner 89, 210

DuPont-modellen 54, 103, 107, 118, 130, 171

E

eget kapital 90
 eget kapital i relation till omsättningen 159
 ekonomiska mål 11
 ekonomiska strukturer 18
 ekonomisk styrning via nyckeltal 12
 exemplföretag 20
 extern upplåning 42

F

finansiella anläggningstillgångar i relation till omsättningen 150
 finansiell balans 63
 finansnetto i relation till omsättningen 145
 forsknings- och utvecklingskostnader (FOU) i relation till omsättningen 186
 funktionsindeldad resultaträkning 90, 110, 111, 113, 178, 179
 företagsstruktur 13
 försäljningskostnader i relation till omsättningen 184
 förädlingsgrad 133
 förädlingsvärde per anställd 137
 förändring av eget kapital 126
 förändring av förädlingsvärde 164
 förändring av förädlingsvärde per anställd 165
 förändring av medelantalet anställda 128

förändring av omsättning 124
 förändring av totalt kapital 125

G

---

grundnyckeltal 14, 88, 100, 210

H

---

handelsföretag 37
 hävstångsformeln 169

I

---

immateriella anläggningstillgångar
 i relation till omsättningen 147
 information 13
 informationsbehov 13
 intäcks-/kostnadsstruktur 20,
 110, 141, 182
 investeringar 42
 investeringar i materiella anlägg-
 ningstillgångar i relation till om-
 sättningen 166

J

---

jämförelsestörande poster 98

K

K2-regler 91
 kapitalanvändning 42
 kapitalets omsättningshas-
 tighet 29, 117
 kapitalkällor 42
 kapitalstruktur 20, 57, 73, 114,
 146, 188
 kassaflöde efter förändring av rörel-
 sekapital men före investeringar i
 relation till omsättningen 200
 kassaflöde efter förändring av rörel-
 sekapital och efter investeringar i
 relation till omsättningen 201
 kassaflöde före förändring av rörel-
 sekapital och investeringar i rela-
 tion till omsättningen 199

kassaflödesanalys 41, 73, 199
 kassalikviditet 32, 120
 kassalikviditet inklusive outnyttjad
 checkräkningskredit 194
 kassa och bank samt kortfristiga
 placeringar i relation till omsätt-
 ningen 156
 konkurrentanalys 78
 kortfristiga skulder i relation till
 omsättningen 157
 kostnadsslagsindelad resultaträk-
 ning 90, 110, 113
 kundfordringar 47
 kundfordringar i relation till om-
 sättningen 153
 kunskapsföretag 18
 kvartil 16

L

---

lager 47, 72, 77
 (se även varulager)
 lageravkastning 193
 lager och pågående arbeten m.m. i
 relation till omsättningen 151
 leverantörsskulder 47
 likviditet 72, 77
 lokalkostnader i relation till om-
 sättningen 183
 lånegrad 203
 låneränta 175
 lämnad kredittid till kunder 191
 lönsamhet 50, 72, 76

M

---

mallar 17
 marginaler 72, 77
 maskiner och inventarier i relation
 till omsättningen 149
 materiella anläggningstillgångar i
 relation till omsättningen 148
 median 16, 99

N

nedskrivningar 98
 nettomarginal 25, 108
 nettoomsättning 89
 nettoomsättning per anställd 111
 nettoresultat 50
 nettoresultat per anställd 140
 nyckeltalsanalys 20
 nyckeltalsbibliotek 210

O

obeskattade reserver i relation till omsättningen 160
 omkostnader 72, 77
 omsättningsutveckling 72, 77

P

personalkostnader i relation till förädlingsvärdet 141
 personalkostnader i relation till omsättningen 112
 personalkostnader per anställd 142
 praktikfall 67

R

relationstal 13
 resultatjustering 90, 98
 resultatstruktur 20, 106, 130, 177
 riskbuffert sysselsatt kapital 176
 riskbuffert totalt kapital 105
 räntetäckningsgrad 35, 135
 rörelsekapital 42, 58, 151
 rörelsekapital i relation till omsättningen 118
 rörelsemarginal 107
 rörelseresultat per anställd 138

S

sambandsmodeller 49
 sambandstal 20, 168, 202

SCB 15, 130
 SCB:s Branschnyckeltal 15, 99, 130
 sektorindelad analys 43
 skuldränta 104
 skuldstruktur 159
 skuldsättningsgrad 168
 soliditet 34, 72, 77, 115
 stegvis analys 68, 88

T

tillverkande företag 38
 tilläggsnyckeltal 14, 88, 130, 173, 211, 213
 tjänsteföretag 39
 tolkning 69
 totalt kapital 90
 täckningsbidrag 90
 täckningsbidrag per anställd 181
 täckningsgrad 178

U

undre kvartil 99
 utvecklingsanalys 71
 utvecklingstal 20, 123, 163

V

varulager 47, 72, 77
 (se även lager)
 varulagrets omsättnings-
 hastighet 31, 189
 vinstmarginal 26
 vinstprocent 26, 170

Å

årsredovisning 88, 90
 återföring av nedskrivningar 98

Ä

ägarkapital 42

överskott	42
övre kvartil	99
övriga kortfristiga fordringar i relation till omsättningen	155
övriga rörelsekostnader i relation till omsättningen	187

BAS Nyckeltal – din nyckel till ekonomistyrning

BAS Nyckeltal är i denna upplaga uppdaterad och utökad med avsnitt om kassaflödesanalys och ekonomiska sambandsmodeller, som tillsammans med analys av nyckeltal är en viktig del i den ekonomiska styrningen. Bokens uppdelning på fyra delar kommunicerar budskapet på ett tydligt, lättläst sätt. Genom att följa ett praktikfall visas bokens konkreta analystekniker.

BAS Nyckeltal vänder sig till revisorer, redovisningskonsulter, rådgivare, företagsledare och ekonomiansvariga i mindre och medelstora företag, medarbetare i banker och kreditinstitut samt till studenter inom universitet och högskolor inom företrädesvis ämnena redovisning, analys och finansiering.

Arbete med analys och nyckeltal är av avgörande betydelse för företagets beslutsfattande. Samtidigt har den ekonomiska styrningen blivit en allt viktigare uppgift för både företagsledningar och rådgivare, vilket ger boken en stor roll i den framtida utvecklingen av näringslivet.

Omfattande exempel och tydliga förklaringar gör BAS Nyckeltal till ett viktigt hjälpmedel vid arbete med analys och ekonomistyrning. Boken är inriktad på att skapa förståelse i stället för mekaniskt räknande. Bokens arbetssätt anknyter direkt till SCB:s Branschnyckeltal för att möjliggöra jämförelser med andra företag. Boken kan både läsas som metodstöd vid uppbyggnad av den ekonomiska styrningen i företaget och användas som uppslagsverk för olika nyckeltal och modeller för ekonomisk analys.

Samtliga BAS-produkter:

BAS - boken

BAS Förenklat årsbokslut

BAS Manual (English)

BAS Nyckeltal

BAS Snabbguide

BAS Svensk/engelsk/tysk
kontoplan

BAS -bulletinen

BAS Analys

BAS Kontera Rätt

BAS -publikationerna finns även på internet, bl.a. som del i Norstedts Juridiks arbetsverktyg, Zeteo – Redovisning.

BAS -kontoplanen har funnits i över 30 år och är en generell plan för kontering och systematisering av affärshändelser. BAS -intressenternas Förening förvaltar och utvecklar BAS -kontoplanen och övriga BAS -produkter. Medlemmarna företräder branschorganisationer, intresseföreningar och statliga myndigheter. Mer information på www.bas.se.

Norstedts Juridik
ett Wolters Kluwer-företag

ISBN 978-913911073-6

9 789139 110736

Beställningar:

Norstedts Juridik AB Kundservice
106 47 Stockholm Tel 08-598 191 90
Fax 08-598 191 91 Vx 08-598 191 00
e-post: kundservice@nj.se www.nj.se